

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag om godkännande av den nordiska överenskommelsen om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar och till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen skall godkänna överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar, vilken undertecknades i juni 2001. Överenskommelsen avser att ersätta den nuvarande överenskommelsen från 1973 som delvis står i strid med Europeiska gemenskapernas regelverk. Dessutom omfattar den nya överenskommelsen också Island. Syftet med överenskommelsen är att övergången från en anställning med statlig pen-

sionsrätt i ett nordiskt land till en sådan anställning i något annat nordiskt land inte skall hindras av pensionshänsyn.

I propositionen ingår ett förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. Överenskommelsen träder i kraft tre månader efter det att samtliga parter meddelat att de godtar den. Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft vid samma tidpunkt som överenskommelsen.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Mellan Finland, Danmark, Norge och Sverige gäller en överenskommelse från den 18 december 1973 om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar (FördrS 20/1974). Syftet med överenskommelsen är att övergång från en anställning med statlig pensionsrätt i ett nordiskt land till en sådan anställning i ett annat nordiskt land inte skall hindras av pensionshänsyn.

I överenskommelsen föreskrivs bl.a. att anställningstid i ett annat nordiskt land skall inräknas i de s.k. väntetiderna enligt de olika ländernas lagstiftning och att pensionsrätten inte skall kunna inskränkas på grund av sjukdom om pensionsrätten inte inskränkts i det land som övergången utgick från. Enligt överenskommelsen beviljar det sista landet pensionen också för anställningstiden i andra länder, om anställningen i det sista landet

före pensioneringen pågått minst fyra år (ändrades 1990 (FördrS 37/1990), enligt den ursprungliga överenskommelsen krävdes tio år).

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Under årens lopp har pensionslagstiftningen i de olika länderna ändrats och överenskommelsen har i vissa fall lett till oändamålsenliga slutresultat. När Finland, Sverige och Norge blev medlemmar av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet 1994 och när Finland och Sverige sedan inträdde i Europeiska unionen 1995 upptäckte man att överenskommelsen innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpning av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare och deras familjemedlemmar flyttar inom

gemenskapen (i det följande EG-förordningen om social trygghet). Den bärande idén i EG-förordningen är att en person skall få sin pension separat från varje land. Enligt överenskommelsen beviljas pensionen däremot av det sista anställningslandet också för den tid som intjänats i andra länder. EG-förordningen tillämpas dock endast på de statliga pensionsordningarna i Finland och Danmark. I dagens läge har sålunda överenskommelsen för två länders del bestämmelser som avviker från deras förpliktelser enligt EG-förordningen om social trygghet. Dessutom finns det vissa andra problem i samband med tillämpningen av överenskommelsen. Därför har man ansett det nödvändigt att förhandla fram en ny överenskommelse.

Finansministeriets personalavdelning har tillsammans med de andra nordiska myndigheterna för skötseln av pensionsskyddet enligt statliga pensionsordningar förhandlat fram en ny överenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar. Island är med som nytt land i överenskommelsen.

Den nya överenskommelsen bygger på samma huvudidé som den gamla: Pensionsskäl bör inte få hindra människornas rörlighet mellan statsanställningar i de nordiska länderna. I de länder där de statliga pensionsordningarna berörs av EG-förordningen om social trygghet kommer överenskommelsens bestämmelser att tillämpas endast i det fall att samma sak inte är reglerad i EG-förordningen.

En förutsättning för att överenskommelsen skall tillämpas är att personen i fråga avgår med pension direkt från en statlig anställning i ett land som är avtalsslutande part. Härvid skall följande regler gälla:

* Personen skall ha rätt till pension vid samma tidpunkt också från de andra avtalsslutande länderna, dock tidigast vid 60 års ålder. I Finland görs ett avdrag för tidigareläggning enligt lagen om statens pensioner, om pension skall utbetalas före uppnådd finsk pensionsålder. Sålunda behöver lagen om statens pensioner inte ändras till följd av bestämmelsen.

* Vid beräkandet av vissa tidsgränser för pensionen skall de perioder beaktas som intjänats i de övriga avtalsslutande länderna. I de länder som tillämpar EG-förordningen

om social trygghet gäller detta redan med stöd av förordningen.

* Pensionen skall utbetalas av det land där den intjänats. Detta gäller också enligt EG-förordningen om social trygghet.

* Pensionen skall sökas särskilt i varje medlemsland. Om personen i fråga inte gör detta, skall dock myndigheterna sända ansökan vidare till de andra länderna. I kontakterna mellan de länder som är bundna av EG-förordningen om social trygghet agerar man i enlighet med bestämmelserna i förordningen.

3. Propositionens verkningar

3.1. Verknningar på förmånstagarens ställning

Den nya överenskommelsens konsekvenser för förmånstagaren varierar enligt den tidsperiod som han eller hon arbetat i ett annat nordiskt land respektive i Finland i en anställning som ger rätt till SPL-pension enligt den statliga pensionsordningen.

I det fall där pensioneringen sker i Finland direkt efter en anställning som ger rätt till SPL-pension och arbete i ett annat nordiskt land inom ramen för det statliga pensionsskyddet inte längre inräknas i pensionen, blir SPL-pensionen mindre än vad den hade varit enligt den gamla samordningsöverenskommelsen. Å andra sidan får förmånstagaren en statlig tilläggspension, ATP-pension (lagstadgad pension) från det andra nordiska landet och folkpension enligt arbets- och bosättningsperioderna där. Dessutom är det tänkbart att förmånstagaren har så lång SPL-tjänst i Finland att detta berättigar honom eller henne till full pension i Finland, varvid inräkandet av anställning i ett annat nordiskt land inom det statliga pensionsskyddet saknar betydelse för SPL-pensionen. Enligt den ändrade samordningsöverenskommelsen kommer förmånstagaren att få ett bättre pensionsskydd i dessa fall, eftersom han eller hon får full SPL-pension enligt arbetet i Finland och dessutom statlig pension från ett annat nordiskt land.

I det fall där en förmånstagare först arbetat i Finland i en anställning som ger rätt till SPL-pension och därefter övergått till att arbeta i ett annat nordiskt land i en anställning som omfattas av det statliga pensionsskyddet i det landet för att bli pensionerad direkt från ett

sådant arbete, gäller enligt den nuvarande överenskommelsen att den statliga pensionsanstalten i det andra nordiska landet skall beakta SPL-perioden som pensionstid när pensionen fastställs.

Eftersom pensionsordningarna och samordningsreglerna i de olika nordiska länderna skiljer sig från varandra, är verkningarna av den nya överenskommelsen olika från fall till fall med avseende på den sammanlagda pensionen från samtliga nordiska länder. Den pension som intjänats i ett land skall också betalas av det landet. Pensionsskyddet i de olika nordiska länderna håller ungefär samma nivå, vilket betyder att det inte blir fråga om några stora förluster eller vinster. De delvis oförutsedda konsekvenser som den nuvarande överenskommelsen har haft kommer att försvinna i och med den nya överenskommelsen.

3.2. Verkningar i fråga om organisation

Varje nordiskt land kommer att bevilja sina egna pensioner och anställningsperioderna under ett annat lands statliga pensionsskydd kommer inte längre att inräknas i SPL-pensionen. Detta leder till att arbetet vid Statskontorets Pensioner-enhet minskar, eftersom enheten inte längre behöver efterfråga pensionstiderna hos statliga pensionsanstalter i de andra nordiska länderna. Pensionsbesluten kommer sålunda att kunna meddelas snabbare. Å andra sidan blir Statskontoret skyldigt att bistå förmånstagarna vid ansökan om pension i de andra nordiska länderna.

Om en förmånstagare blir pensionerad under övergångstiden som är fastställd till fem år, har han eller hon rätt att välja pension, antingen enligt den nuvarande överenskommelsen eller enligt den nya överenskommelsen. Rådgivningen till förmånstagarna och det samarbete med

pensionsanstalterna i de andra nordiska länderna som följer av detta kommer att medföra ett visst extra arbete under de följande fem åren.

3.3. Verkningar i fråga om de statliga pensionsutgifterna

Verkningarna på de statliga pensionsutgifterna är små. Redan i dagens läge beviljar Statskontoret SPL-pensionen som en pro rata-pension enligt EG-förordningen i de situationer där ett annat nordiskt land enligt överenskommelsen skall beakta SPL-pensionsperioden i den pension som det utbetalar.

I de situationer där Statskontoret enligt den gällande samordningsöverenskommelsen beaktar pensionsperioden enligt ett annat nordiskt lands statliga pensionsskydd i den pension som Statskontoret utbetalar, kan de statliga pensionsutgifterna minska något, eftersom det andra nordiska landet kommer att bevilja och betala sina egna pensioner.

4. Beredningen av propositionen

För Finlands del har överenskommelsen utarbetats av utrikesministeriet, finansministeriet och Statskontoret i samråd. Förhandlingar har också förts med social och hälsovårdsministeriet. Avtalsförhandlingarna med motsvarande myndigheter i de andra länderna sköttes av finansministeriets personalavdelning. Personalavdelningen förhandlade dessutom enligt samarbetsförfarandet med centralorganisationerna för statligt anställda. Förhandlingarna med de andra länderna inleddes 1992 och överenskommelsen undertecknades den 1 juni 2001. Propositionen har utarbetats som tjänsteuppdrag av finansministeriet och utrikesministeriet i samråd.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering av lagen

1 §. Enligt lagens 1 § träder de av överenskommelsens bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i kraft som lag sådana Finland har förbundit sig till dem. Dessa bestämmelser kommenteras i avsnittet om riksdagens samtycke.

2 §. Enligt denna paragraf kan närmare bestämmelser om verkställigheten utfärdas genom förordning av republikens president. Med stöd av bemyndigandet kan sådana bestämmelser utfärdas som är nödvändiga för ett korrekt genomförande av lagen. Eftersom det i det aktuella fallet inte finns behov av bestämmelser som går utöver sedvanlig praxis, föreslås att eventuella närmare bestämmelser skall utfärdas genom förordning av republikens president och inte genom en från ikraftträdelseförordningen separat förordning av statsrådet.

3 §. Lagen föreslås träda i kraft genom förordning av republikens president vid samma tidpunkt som överenskommelsen träder i kraft för Finlands del.

2. Motivering av överenskommelsen

Artikel 1. Överenskommelsen gäller sådan anställning som omfattas av statlig pensionsordning i något av de avtalsslutande länderna. En förutsättning för tillämpningen är att förmånstagaren också avgår med pension från statlig anställning i ett avtalsslutande land. Till överenskommelsen hör en bilaga med en förteckning över lagar och andra författningar som anger vilka personer överenskommelsen skall tillämpas på. I Finland omfattar den statliga pensionsordningen dem som är anställda vid statliga ämbetsverk och inrättningar samt trafikverk, vissa kommunalt anställda personer (de största grupperna utgörs av lärare vid grundskolor, gymnasier och yrkesskolor) samt vissa vid privata s.k. statsunderstödda inrättningar anställda personer (av dessa är de flesta likaså lärare). I de olika nordiska länderna omfattas dessutom Nordiska ministerrådets sekretariat och de nordiska instituten av den statliga pensionsordningen. De anställda vid dessa inrättningar omfattas av den statliga pensionsordningen i den stat som de arbetar

i.
På den finska och danska statliga pensionsordningen tillämpas EG-förordningen om social trygghet. Denna överenskommelse gör det inte möjligt att avvika från EG-förordningen. I de länder och beträffande de frågor som EG-förordningen omfattar tillämpas därför överenskommelsen endast i de fall att reglering saknas i EG-förordningen. Detta betyder att många av överenskommelsens bestämmelser inte gäller mellan Finland och Danmark. Överenskommelsen bygger på samma principer som EG-förordningen och därför är det möjligt för Finland att i fråga om de övriga nordiska länderna agera utgående från samma principer som i förhållande till Danmark.

Artikel 2. I de olika ländernas pensionsordningar finns olika s.k. väntetider, dvs. för att erhålla en viss förmån måste förmånstagaren ha en bestämd anställningstid inom ramen för pensionsordningen i fråga. I artikel 2 i överenskommelsen ingår en bestämmelse om att motsvarande anställning i de andra avtalsslutande länderna kan medräknas i dessa fall. Artikeln har exakt samma innehåll som i den nuvarande överenskommelsen.

För Finlands del avser man att tillämpa bestämmelsen på samma sätt som för närvarande. Till de s.k. allmänna tiderna som systemet kräver skall det vara möjligt att räkna den tid som personen varit anställd i ett annat avtalsslutande land. I de fall att det förutsätts att personen skall ha innehaft en bestämd tjänst eller uppgift, räknas endast den tid som han eller hon varit anställd i sådant uppdrag, eftersom dessa tjänster eller uppgifter hör samman med den gamla och redan upphävda statliga pensionslagstiftningen som tolkade tjänst och uppgift synnerligen strikt. Ingen närliggande eller motsvarande tjänst eller uppgift dögs. För att t.ex. speciallärare skall kunna pensioneras vid 55 års ålder enligt den gamla statliga pensionsordningen krävs det att läraren har tjänstgjort i en bestämd speciallärartjänst i 15 år (alltså inte som vilken speciallärare som helst) och i 30 år inom det statliga pensionssystemet. I dessa fall skall tidskravet på 15 år uppfyllas i bestämda specialläraruppgifter i Finland. Tidskravet på 30 år kan däremot innefatta

även anställningar inom ramen för de statliga pensionsordningarna i de andra avtalsslutande länderna.

Artikel 3. I artikeln har intagits samma bestämmelser som i den nuvarande överenskommelsen, men i något nyare formulering. I de olika ländernas lagstiftningar kan uppkomsten av pensionsrätt inskränkas av hälsoskäl. Avsikten med bestämmelserna i artikeln är att det inte skall vara möjligt att tillämpa inskränkningar av hälsoskäl på en person som övergår till den statliga pensionsordningen i ett annat avtalsslutande land om inte sådana inskränkningar har funnits i det land som han eller hon flyttar från.

Artikel 4. I punkt 1 fastställs att de pensionsrättigheter som intjänats i ett land betalas av det landet. Samma ordning gäller i EG-förordningen om social trygghet. Detta är en nyhet i förhållande till den nuvarande överenskommelsen.

I punkt 2 fastställs att vid beräkning och värdesäkring av ålders- eller efterlevandepension skall de nationella reglerna tillämpas. Om ett land också tillämpar t.ex. EG-förordningen skall också bestämmelserna i denna följas. För att pensionsskäl och särskilt de olika pensionsåldrarna i de avtalsslutande länderna inte skall hindra flyttning mellan länderna, ingår en bestämmelse i denna punkt enligt vilken en person, om han eller hon så önskar, har rätt till pension också från de andra avtalsslutande länderna vid den tidpunkt då han eller hon blir pensionerad i ett avtalsslutande land, dock tidigast från och med 60 års ålder. I Finland görs ett tidigareläggningsavdrag enligt lagen om statens pensioner, om pensionen måste utbetalas före uppnådd finsk pensionsålder.

Artikel 5. I punkt 1 i artikeln fastställs för tydlighetens skull att artikeln inte tillämpas om det avtalsslutande landet följer EG-förordningen om social trygghet, eftersom det är svårt att tillämpa artikeln tillsammans med bestämmelserna i EG-förordningen. Eftersom Finland tillämpar EG-förordningen, tillämpar Finland inte denna artikel på de pensioner som Finland beviljar. Artikeln är dock av betydelse för finländarna eftersom den kan tillämpas på pensioner som finländarna intjänat i de andra avtalsslutande länderna.

Det väsentliga innehållet i artikeln är att de

avtalsslutande länderna i sjukpensionsfall (invalidpension) kan avdra pensionsdelen för återstående tid så att den betalas endast i förhållande till den tid som intjänats i landet i fråga under personens hela yrkesaktiva liv. Bestämmelserna i artikeln är beroende av prövning. I sista hand avgör sålunda varje land självt hur det tillämpar artikeln inom ramen för sin egen lagstiftning.

Artikel 6. Enligt punkt 1 i artikeln skall myndigheterna i de avtalsslutande länderna bistå varandra och förhandla med varandra om tvister.

Enligt punkt 2 skall pension ansökas särskilt i varje avtalsslutande land. En ansökan som inlämnats i fel land skall dock av myndigheterna översändas till det rätta landet. Finland och Danmark tillämpar dock bestämmelserna i EG-förordningen om social trygghet i sina inbördes förbindelser. Enligt dessa bestämmelser räcker det med att ansöka i ett land. Myndigheterna vidaresänder ansökningarna till de övriga länderna.

Artikel 7. I syfte att förhindra att fatalier försitts bestäms det att en ansökan som inlämnats i rätt tid till myndigheterna i ett avtalsslutande land skall anses ha inkommit i rätt tid också i de andra länderna.

Artikel 8. Myndigheterna i de avtalsslutande länderna skall informera varandra om ändringar av förmåner.

3. Ikraftträdande

I artikel 9 föreskrivs att överenskommelsen tillämpas på den som ännu inte beviljats pension då överenskommelsen träder i kraft. Den som dagen före ikraftträdandet av överenskommelsen har haft sådan anställning som avses i den nuvarande överenskommelsen har rätt att få sin pension räknad enligt den överenskommelsen, om pensioneringen sker inom fem år från ikraftträdandet av den nya överenskommelsen.

Pension enligt den nuvarande överenskommelsen räknas enligt den nuvarande överenskommelsen om inte annat följer av EG-förordningen om social trygghet. När Finland blev medlem av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet vid ingången av 1994 stod vissa bestämmelser i den nuvarande överenskommelsen i strid med EG-förordningen. Från ingången av 1994 har den

nuvarande överenskommelsen sålunda inte tillämpats i fråga om de bestämmelser som är oförenliga med EG-förordningen. I stället har EG-förordningen tillämpats och detta förfarande måste fortsätta så länge den gamla överenskommelsen äger tillämpning.

Enligt artikel 10 skall överenskommelsen träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att den sista av de notifikationer, vari avtalsparterna meddelar varandra att formaliteterna för ikraftträdandet är uppfyllda, har mottagits av det svenska utrikesdepartementet.

När överenskommelsen träder i kraft upphävs den nuvarande överenskommelsen.

Det föreslås att det lagförslag som hör till propositionen skall träda i kraft samtidigt som överenskommelsen.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen godkänner riksdagen sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Riksdagens grundlagsutskott anser att denna grundlagsfästa godkännandebefogenhet hos riksdagen avser alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Grundlagsutskottets ståndpunkt är att en bestämmelse i ett fördrag skall anses höra till området för lagstiftningen bl.a. om den gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, om det finns gällande bestämmelser i lag om den fråga som bestämmelsen avser eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall föreskrivas om frågan i lag (GrUU 11/2000 rd och 12/2000 rd).

Bestämmelser om pensionsförmånerna för dem som är anställda hos staten ingår i lagen om statens pensioner (280/1966). På dessa grunder skall ett antal bestämmelser i den nordiska pensionsöverenskommelsen anses höra till området för lagstiftningen.

Bestämmelsen i artikel 2 i

överenskommelsen om att också väntetiderna för anställningar i de andra länderna skall tillgodoräknas innebär ett undantag till lagarna inom den statliga pensionsordningen och till vissa redan upphävda, men fortfarande tillämpliga lagbestämmelser. Motsvarande undantag gäller redan enligt den nuvarande överenskommelsen och undantaget finns också enligt EG-förordningen om social trygghet, men inom ramen för överenskommelsens tillämpningsområde gäller det endast förhållandet mellan Finland och Danmark.

Bestämmelsen i artikel 3 om inskränkning av pensionsrätten av hälsoskäl innebär likaså ett undantag till gällande lagstiftning. Också detta undantag är likadant som i den gällande överenskommelsen.

Artikel 4 gäller den anställningstid som berättigar till pension. Artikel 5 gäller sjukpension på grund av nedsatt arbetsförmåga (invalidpension) och den tillämpas i sådana fall där EG-förordningen om social trygghet inte kommer i fråga. Dessa frågor är reglerade i lagen om statens pensioner och bestämmelserna hör sålunda till området för lagstiftningen.

Överenskommelsen innehåller inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan därför överenskommelsen godkännas med enkel majoritet och den föreslagna ikraftträdandelagen kan antas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner den i Stockholm den 1 juni 2001 ingångna överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar.

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den nordiska överenskommelsen om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Stockholm den 1 juni 2001 ingångna överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt pensionsordningar gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §
Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 17 oktober 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Tf. utrikesminister
Statsminister *Paavo Lipponen*

ÖVERENSKOMMELSE

mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar har i en gemensam målsättning, att övergång från anställning med statlig pensionsrätt i ett av de nordiska länderna till sådan anställning i något annat av länderna inte skall hindras av pensionshänsyn, kommit överens om följande bestämmelser.

Artikel 1

Överenskommelsen gäller pensionsrätt i anställning som omfattas av statlig pensionsordning i något av de nordiska länderna.

Med statlig pensionsordning avses de pensionsordningar som anges i bilaga till denna överenskommelse.

Om den statliga pensionsordningen omfattas av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare och deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen tillämpas bestämmelserna i denna överenskommelse endast till den del något annat inte gäller enligt förordningen.

Artikel 2

Om någon innehaft anställning, som avses i artikel 1, och blir innehavare av sådan anställning i annat nordiskt land skall, med hänsyn till förekommande bestämmelser om anställningstid för att få pensionsrätt och liknande tidskrav, den pensionsordning som omfattar den ena anställningen anses ha omfattat också den andra anställningen.

Artikel 3

Vid direkt övergång från en anställning som avses i artikel 1 till sådan anställning i annat nordiskt land, skall eventuella inskränkningar i pensionsrätten på grund av hälsoskäl inte tillämpas i den nya pensionsordningen, såvida inte sådana inskränkningar gällde före

övergången.

Om det före övergången gällde inskränkningar i pensionsrätten på grund av hälsoskäl, skall bortses från eventuella försämringar i hälsotillståndet som uppkommer efter övergången. De uppgifter som låg till grund för bedömningen av hälsotillståndet före övergången skall också ligga till grund för bedömningen av hälsotillståndet enligt den nya pensionsordningen.

Artikel 4

När någon, som har haft en sådan anställning som avses i artikel 1 under minst så lång tid som ger rätt till pensionsförmån, går över till sådan anställning i annat nordiskt land, behåller han eller hon de pensionsrättigheter som har intjänats i det första landet.

För den som får ålders- eller efterlevandepension på grund av sådan anställning som avses i artikel 1 skall pensionsrättigheter som intjänats i något annat nordiskt land beräknas enligt reglerna i det landet. Därvid skall de nationella reglerna om beräkning och värdesäkring av pension tillämpas. Den pensionsberättigade skall, om han eller hon så önskar, kunna uppbära samtliga intjänade pensionsrätter från och med den tidpunkt när han eller hon har rätt till ålders- eller efterlevandepension i det land där pensionering sker under förutsättning att ålders- eller efterlevandepensionen börjar betalas ut omedelbart efter avgången eller dödsfallet, dock beträffande ålderspension tidigast från och med 60 års ålder. En pension betalas av det land, där den är intjänad.

Artikel 5

Denna artikel tillämpas endast när rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare och

deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen inte är tillämplig.

Om den som har en sådan anställning som avses i artikel 1 får sjukpension på grund av nedsatt arbetsförmåga enligt pensionsordningen i tjänstgöringslandet så kan den pensionen samordnas med pension intjänad enligt denna överenskommelse i annat nordiskt land. Vid sådan samordning beaktas reglerna i artikel 46 b i EG-förordning 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Om en person har flera sådana anställningar som avses i artikel 1 samtidigt i olika nordiska länder skall sjukpension utges enligt pensionsordningen i tjänstgöringslandet eller pensionsordningen i det land där den pensionsberättigade har sin huvudsakliga sysselsättning. Pension enligt andra berörda pensionsordningar utges enligt de nationella reglerna och normalt i förhållande till faktisk tjänstgöring i respektive land.

Artikel 6

Vid tillämpningen av denna överenskommelse skall de fördragsslutande ländernas behöriga myndigheter och inrättningar i erforderlig utsträckning bistå varandra och förhandla med varandra om tvister som uppkommer vid tolkningen eller tillämpningen av denna överenskommelse.

Den pensionsberättigade skall ansöka om pensionsförmån hos pensionsmyndigheten i varje nordiskt land där pensionsförmån intjänats. I de fall pensionsansökan görs endast hos pensionsmyndigheten i det land där pensionering sker, skall denna myndighet dock sända den vidare till pensionsmyndigheten i de länder som berörs.

Artikel 7

Ansökning, yttrande och klagomål, som inom viss tid skall ingivas till myndighet i ett av länderna, anses ha inkommit i rätt tid om den inom samma tid ingivits till motsvarande myndighet i ett annat av länderna. Därvid skall sistnämnda myndighet omedelbart vidarebefordra ifrågavarande ansökning, yttrande eller klagomål till behörig myndighet i det andra landet.

Artikel 8

Vederbörande myndigheter i de nordiska länderna skall snarast möjligt underrätta

varandra om alla ändringar och tillägg i de pensionsordningar, som gäller i fråga om de i artikel 1 nämnda förmånerna.

Artikel 9

Denna överenskommelse skall tillämpas på den som ännu inte beviljats pension då överenskommelsen träder i kraft.

Den som dagen före ikraftträdandet av denna överenskommelse har haft sådan anställning som avses i artikel 1 i flera länder och som då omfattades av överenskommelsen den 18 december 1973 mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar och protokollet den 28 juni 1990 om ändring i nämnda överenskommelse har rätt att välja att få sin pension beräknad enligt den tidigare överenskommelsen om inte annat följer av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare och deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Detta gäller under fem år räknat från ikraftträdandet av denna överenskommelse och under förutsättning att pensionering sker under den tiden från en sådan anställning som avses i artikel 1.

Artikel 10

Denna överenskommelse träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att den sista av de notifikationer, vari avtalsparterna meddelar varandra att formaliteterna för ikraftträdandet är uppfyllda, har mottagits av det svenska utrikesdepartementet.

När denna överenskommelse träder i kraft upphävs överenskommelsen den 18 december 1973 mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar och protokoll den 28 juni 1990 om ändring av överenskommelsen den 18 december 1973 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar.

Artikel 11

En part kan säga upp överenskommelsen genom skriftligt meddelande härom till den svenska regeringen, som meddelar de övriga parterna om mottagandet av sådant meddelande och om dess innehåll.

En uppsägning gäller endast den part som har verkställt uppsägningen och får verkan från

och med den 1 januari som inträffar minst sex månader efter den dag då den svenska regeringen mottagit meddelandet om uppsägningen.

Artikel 12

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det svenska utrikesdepartementet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Stockholm den 1 juni 2001 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

Bilaga

Med dansk statlig pensionsordning avses lagen den 9 september 1993 (nr 724) om tjänstemannapension omfattande tjänstemän i staten, folkskolan och kyrkan, ändrad genom lagen den 14 maj 1997 (nr 316) och lagen den 2 juni 1999 (nr 346), lagen den 12 mars 1970 (nr 82) om pensionering av civil personal m.fl. i försvaret, ändrad genom lagen den 25 november 1998 (nr 821), samt statsfinansierade eller statsgaranterade pensionsordningar med väsentligen samma innehåll som pensionsordningen för statstjänstemän m.fl.

Med finsk statlig pensionsordning avses lagen den 20 maj 1966 (nr 280/1966) om statens pensioner, lagen samma dag (nr 281/1966) angående införande av lagen om statens pensioner, lagen den 31 december 1968 (nr 774/1968) om statens familjepensioner, lagen samma dag (nr 775/1968) angående införande av lagen om statens familjepensioner, lagen den 11 december 1997 (nr 1152/1997) om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad, de med stöd av ovannämnda lagar givna förordningarna samt de lagar och förordningar, på vilkas grund pensionerna beviljas eller har beviljats ur statens medel

med iakttagande i tillämpliga delar av de ovannämnda lagarna och förordningarna.

På anställningar enligt alla ovan nämnda finska lagar och förordningar tillämpas rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare och deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Med isländsk statlig pensionsordning avses lagen den 10 januari 1997 (nr 1) om Statens pensjonskasse och lagen samma dag (nr 2) om sjuksköterskors pensionsrätt med senare ändringar.

Med norsk statlig pensionsordning avses lagen den 28 juli 1949 (nr 26) om Statens Pensjonskasse med tilläggslagar.

Med svensk statlig pensionsordning avses sådana tjänstepensionsbestämmelser för statsanställda m.fl. som tillkommit under medverkan av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer eller, vad angår riksdagen och dess verk, under medverkan av riksdagen. Med statlig pensionsordning avses dock inte bestämmelser om kompletterande delpension och inte heller bestämmelser om reservpension eller däremot svarande engångsbelopp.